18-ter Jahrgang Nr. 19. | Jüdische Pester Zeitung. | Freitag, 12. Feber 1886.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden österr. W.
Halbjährig 4 Gulden österr. W.
Vierteljährig 2 Gulden österr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרייםאל.

רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדען זיך: בודאפעסט, האָכשטראסע נומ׳ 1.
פראנומעראציאָנס-פרייז:
פיר אָסטערדייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. וו.
האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. וו.
פירטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. וו.
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. וו.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. וו.
פירטעליעהרי 2 גולד. 25 קר. אָ. וו.
פראָנומעראציאָנען ווערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאָממען.
אננאָנצען ווערדען נאך אויפליעגענדעם טאריף בערעכנעט

בודאפעסט, פרייטאג ז אדר א׳ ה׳תרמ״ו | Erscheint wöchenlich dreimal. | אכטצעהנטער יאהרגאנג נר. 19. 1886

דיא שלאַנגע צערטרעטען.

196 זייטען צאָהלט דאס בוך, דאס דער האָף- אונד געריכטסאדוואָקאט, אבגעאָרדנעטער דעס אָסטערדייכישען רייכסטראהס, דר׳ יאָזעף קאָפּפּ איבער דען ניכטאבגעהאלטע- נען פראָצעסס ראהלינג-בלאָך *) דער אָפּפענטליכ- קייט איבערגעבען האט, אונד דאס אונס היינטע בעריטס פאָרליעגט. ניכט יעדע זייטע, ניין, יעדע צייליע איזט איין פערניכטענדער שלאג, יעדער זאטץ איינע טהאט. דאס בוך אבער איזט דיא עהרענרעטטונג דעס אין דען לעטצטען יאהרען זאָ שרעקקליך פערליימדעטען, מיט שמוטץ אונד גייפער איבערשיטטעטען יידישען פאָלקעס.

וואס דר׳ יאָזעף קאָפּפּ דורך דיעזעס ווערק אונזערעם שטאממע געטהאן איזט, דאס קאָננען זיא מיט פריינדע פיללייכט דאריים ערמעססען, ווענן איך איהנען זאגע, דאס ער פיר דאס יודענטהום זאָפיעל געטהאן האט, וויא קארל אָטוואָש, אונד ווענן זיא דען נאמען קארל אָטוואָש זענגען, זאָ פערגעססען זיא ניכט דען זעגען דעם אללמאכטיגען, העלפערס אונד בעשיטצערס דער אונטערדריקקטען איך אויף דאס היופט דר. יאָזעף קאָפּפּס העראבצופלעהען.

זא דיעזער מאנן מיט אין דיא פאָרדערסטע ריי- הע דער ערסטען וואָהלטהאָטער דעס יידישען פאָל- קעס געשטעללט ווערדע, ער האט דיא שלאנגע צערטרעטען, דיא אונס מיט איהרעם גייפער בע- שפריטצטע, ער האט דיא שמאך אונד דיא שאנדע געטילגט, וועלכע פערליימדער, ליגנער אונד באָזוויכטער לאנגע יאהרע געגען אונס איפגעהייפט האבען. מיט דיעזעם בוכע אין דער האנד קאָננען וויר פרייא אונד מיט אָפּפענער שטירנע פאָר אונזע- רע ארגסטען פיינדע הינטרעטען אונד איהנען צו- רופען: לעזעט זעלבסט אונד איבערציגעט איך: איערע שייסליכען אנקלאגען געגען אונס בערוה- הען אויף פאלשונגען. דיא מאננער, אויף דערען אויסזאגען איהר איך געשטיטצט, אונד דערען צייגענשאפט איהר שטעטס אים מונדע פיהר- טעט, זינד פיינע ליגנער, מיינאיידיגע באָזוויכטער, עלענדע פערליימדער. איך זאגטען זיא, וואס איהר הארען וואָללטעט, זא שריעבען דיקקע ביכער, אוס איך אין איירעם האססע צו בעשטאַרקען, אים דאס

*) זיינערצייט האבען וויר איבער דיעזען פראָצעסס מעהרערע אויספאָהרליכע ארטיקעל פעראָפּפענטליכט זאָ דאס וויר עס פיר איבערפליססיג האלטען, דען גאנג דעס פראָ- צעססעס היער נאָכאיינמאל וויעדערצוגעבען. דער קליינע ראבבינער דער וויענער פאָרשטאדט פלאָרידסדאָרף, היינטע רייכסראטהסאבגעאָרדנעטער דר. בלאָך, פעראָפּפענט- ליכטע איינעס שאָנען מאָרגענס איינען פייערשפייהענדען ארטיקעל געגען פראָפעססאָר ראָהלינג, אין וועלכעם ער דיעזען איינען מיינאיידיגען, פאלשער אונד ליגנער נאננטע. ראָהלינג קלאגטע היערויף בלאָך איבער פערליימדונג אונד עהרענבעליידיגונג, בלאָך וויעדערהאָלטע זיינע ארטיקעל אין נאָך שאַרפערער אויס- גאבע, ראָהלינג קלאגט דאנן נאָכאיינמאל. 2 יאהרע דויער- טע דיא פאָרבערייטונג צו דער געריכטספערהאנדלונג. ראָה- לינג איזט יעדאָך קורץ בעפאָר דיעזע בעגיננען זאָללטע, פאָן דער אנקלאגע צוריקגעטרעטען.

יודענטהום צו בראנדמארקען, זיא מהאטען עס אבער נור אין דער זיבערען פאראייסזעטצונג, דאס זיא ניכט צור רעכענשאפט געצאָגען ווערדע. דען איינ- ווענדונגען דער יודען שענקט מאן קיינען גלייבען, זאָ שפעקולירטען זיא, אנדערע אבער ווערדען זיך דער זאכע ניכט ערנסט אננעהמען. דאָך עס איזט אנדערס געקאָממען:

אוניווערזיטאטספראָפעססאָר דר׳ אויגוסט ראָה- לינג, דיעזער באָזעסטע דער באָזען, דיעזער האָ- מאן אונזערער צייט, זאָללטע פאָר דעם געזעטצע, פאָר דעם פריפענדען אויגע דער גערעכטיגקייט בע- ווייזען, דאס דיא שייסליכען אנקלאגען, דיא ער גע- גען דיא יודען ערהאָבען האט, אויך וואהר זייען, דאס דיא יידישען ביכער, דיא ער ציטירט האט, אויך ווירקליך עקסיסטירען, דאס דיא טהאטזאכען, דיא ער אנפיהרט אויך ווירקליך טהאטזאכען זייען, אונד דא ער דיעס בעווייזען זאָללטע, האט ער זיך פיינע פערקראָכען.

אבער דאבייא זאָללטע עס ניכט בלייבען: דר. יאָזעף קאָפּפּ האט דען עלענדען אים זיינעם פער- שטעקקע הערפאָרגעהאָלט אונד לאָסט איהן נון שפיסרוטהען ליפען פאָר דען אויגען דער גאנצען וועלט. —

דיא קאָסטען דער פאָרבערייטונגען צור שלוס- פערהאנדלונג, בייא דער דר׳ קאָפּפּ אלס פערטהיי- דיגער דעס אנגעקלאגטען ראבבינער בלאָך האט- טע פונגירען זאָללען, בעליפען זיך אויף 40 טויזענד גולדען; עס ווארדען נעמליך אבשריפטען פאָן דען גראָססטען (קריסטליכען) געלעהרטען דעס טאל- מודס אונד דער יידישען ליטעראטור, דיא זעלטענס- טען ביכער, דיא ראָהלינג אין דער האָפּפנונג ציטירט האט, דאס דיעזע ניעמאנד הערויסזוכען ווירד, ווארדען אנגעקויפט אונד פאָן געריכטליכען פאכמאננערן געפריפט אונד איבערזעטצט; עס ווארדען ווייטע רייזען אונטערנאָממען, אום איין בוך אדער איינע האנדשריפט, דיא נור אין איינעם עקסעמפלאר עקסיסטירען אונד דיא ניכט צו בע- קאָממען וואַרען, אין דער בעטרעפפענדען ביבליאָ- טהעק דורך געריכטליכע אבשרייבער קאָפּירען צו לאססען, דר׳ קאָפּפּ זעלבסט האט זיך אים לויפע פאָן צוויא יאהרען, אין דיא האנד דעס ראבבינער בלאָך אונד בערייהמטער קריסטליכער טהעאָלאָגען אין דיא העבראַאישע ליטעראטור וואונדערבאר הינייגעלעבט. — גאנץ וויא אונזער קארל אָטוואָש, דער אלס אדוואָקאט, אים לויפע פאָן נור 6 מאָנאטען דיא מעדיציניש ווים- סענשאפט דורכאָפּשט האט. דיא אנגעזאממעל- טען אקטען ווארדען מעהרערע צענטנער שווער אונד דא אללעס בערייט וואר, ערקלאָרטע ראָהלינג פאָן — דער קלאגע געגען ראבבינער בלאָך צוריקצוטרעטען אונד רייכטע גלייכצייטיג איין מאיעסטאטסגעזוך איין, דאס איהם דיא בעצאהלונג דער פראָצעסקאָסטען אים גנאדענוועגע ערלאססען ווערדע.

דאס געזוך ווארדע צוריקגעוויעזען, דא נון אבער ראָהלינג אָהנעהין בעצאהלען מוס — זאָ מאג דר. קאָפּפּ געדאכט האבען, — זאָ זאָלל דאָך וועניגסטענס דיא וועלט דאָפאָן אירגענד איינען נוטצען האבען, אונד דר. קאָפּפּ גינג דאראן, דען וויכטיגערן טהייל דער אקטען אין איי- נעם בוכע צו פעראָפּפענטליכען.

ראָהלינגס פערליימדונגען ווערדען דא אויף שריטט אונד טריטט פערפאָלגט, יעדע זיינער אנגא- בען אויפס גענויעסטע אונטערזוכט אונד אללעס דאס איזט געריכטליך, אמטליכעס וויע- גע. אונד דאס רעזולטאט איזט פיר ראָהלינג איין פערניכטענדעס, פיר דיא פערליימדעטע יודענהייט איינע גלאַנצענדע עהרענרעטטונג.

עס ווירד ניכט איין איינציגעס האאר אן ראָה- לינג גאנץ געלאססען, ער ווירד זאָצוזאגען פאָר דען אויגען דער וועלט צערפעטצט. פאָן דיעזער ניעדער- לאגע קאָנן זיך ראָהלינג ניע ערהעבען, אונד מיט ראָהלינג ליעגען אויך דיא געפאָהרליכסטען וואפפען דער אנטיסעמיטען צערטרימטערט דא.

אם ליעבסטען מאָכטען וויר, אינדעם וויר אן דיא בעשפרעכונג דעס מערקווירדיגען בוכעס געהען, דאס גאנצע ווערק אבשרייבען, ליידער איזט דיעס אונמאָגליך. וויר ווערדען יעדאָך פערזוכען אים דעם ביכע אויסציגע צו מאכען אונד געבען שאָן היינטע אן שטעללע דער ערצאָהלונג דעם העררן אדאָלף שטרויס, וועלכע דיעסמאל איסבלייבט, איינינע מערקווירדיגע מיטטהיילונגען אים דעם ווערקע דעם דר. יאָזעף קאָפּפּ. מ. סאבאָלטש״

צור טאגעסגעשיכטע.

דען מאָכטען, דיא דען פריעדען אויף דער באלקאנהאלבאינזעל אויפריכטיג ער- האלטען וואָללען, בערייטעט דיא האַרטנאָקקיגקייט דער גריעכישען רעגירונג אונד דעם גריעכישען פאָלקעס שווערע זאָרגע, בעזאָנדערס אבער איזט עס דיא גריעכישע בעפאָלקערונג דער טירקישען אינזעל קרעטא, דיא מיט איהרער רעוואָלוציאָ- נארען האלטונג דען פריעדען געפאָהרדעט. דאָך ניכט נור קרעטא אללין, זאָנדערן פאסט אללע אים גריעכישען מעערע ליעגענדען גראָססערן אינזעלן, דיא אונטער טירקישער הערשאפט שטעהען, לעהנען זיך געגען דיא טירקייא אויף אונד פערלאנגען לויט, דאס זיא גריעכענלאנד אנגעשלאָססען ווערדען. דער מיטטעלפונקט דיעזער געפאָהרליכען בעוועגונג איזט נאטירליך דיא גראָסע אינזעל קרעטא, וואָ בע- רייטס פרייוויללינע פאָן דען אינזעלן קארפו אונד סירא איינגעטראָפּפען זינד. דיא טירקישע רעגירונג זיעהט דיעזעם נאטירליך ניכט רוהיג צו, מאָגליך ווערדען פערהאפטונגען פאָרגע- נאָממען, וואס אבער דיא בעפאָלקערונג נאָך מעהר אויפרעגט.

וואס דיא גריעכישע רעגירונג בעטריפפט זאָ קאָנן איהר פערהאלטען דיעזע בעוועגונג נור ערמוטהיגען. מאן לייגנעט עס ניכט אין אטהען, דאס גריעכענלאנד פאָרלייפיג נור דורך דאס איינשרייטען דער גראָסמאָכטע אן דען קריעג געגען דיא טירקייא, צור בעפרייאונג דער גריעכישען בעפאָלקערונג פערהינדערט וואָרדען איזט.

דיא ערקלאָרונג דעס נייען ענגלישען מיניס- טערס דעס איסערן לאָרד ראָזבערי, דאס ער גריעכענלאנד געגענאיבער דיא פאָליטיק זיינעס פאָרגאָנגערס בעפאָלגען אונד ניכט געשטאטטען ווערדע, דאס גריעכענלאנד איינען קריעג געגען דיא טירקייא בעגיננע, האט דיא גריעכישע רעגירונג דורכאויס ניכט ערשרעקקט. ערסט פאָרגעסטערן האט דער גריעכישע קריעגסמיניסטער 2 נייע אלטערסקלאססען אונטער וואפפען גע-

קינדעסלייכען; דיא איבריגען 8787 וואָרען זאָלכע פֿאָן זעלבסטמאָרדערן, ערמאָרדעטען אונד בע-וואוסטלאָז געפֿונדענען, וועלכע אײנען מאָרדאנפֿאלל ערליטטען אָדער זאָנסט פֿעראונגליקט וואָרען אונד אים שפּיטאלע פֿערשטאָרבען. פֿאָן דיעזער גראָססען צאהל וואורדען נור 148 ליײכען ערקאננט, דיא איבריגען וואורדען אונערקאננט אויף דעם אָרמען-פֿריעדהאָפֿע בעגראבען.

* (שלוססרעכנונג.) פֿאָרגעסטערן איזט אונטער פֿאָרזיטץ דעם העררן פֿאָן מאטלעקאָוויטש דיא שלוססרעכנונג דער אויסשטעל-לונג געמאכט וואָרדען. אים גאנצען איזט איין דעפֿי-ציט פֿאָן ניכט גאנץ אײנער האלבען מילליאָן צו פֿערצייכנען.

ראָהלינגס צווייטער העלפֿערסהעלפֿער.

(שלוסס.)

ראדקינסאָהן, העפֿטעטע זיך אן דיא פֿערזאָן דעם ראבבינערס דר׳ בלאָך, רייזטע איהם נאך, אלס דיעזער וואָהרענד דער וואָהל נאך גאליציען גינג, אונד איבערשיטטעטע איהן מיט שימפּף- אונד שמאָהשריפֿטען, אונד בלאָך פֿירכטעטע איהן זאָ לאנגע, ביז דער פּראָצעסס מיט ראָהלינג זיין שמאָה-ליכעס ענדע ערריײכטע.

דער אונפֿערשאָמטע מענש, דער זיך פֿאָן יודען אונטערשטיטצען ליעס, אום זיא צו פֿערטהיידיגען; גלייכצייטיג אבער פֿאָן אײנער אים פֿינסטערן שליי-כענדען פּארטײא בעזאָלדעט וואורדע, אום דיא יודען אנצוגרייפֿען, פֿערלאנגטע נון פֿאָן דר׳ בלאָך, ער מאָגע דעססען נאמען פֿאָן דען ענטעהרענדען פֿלעק-קען רייגוואשען, דיא דורך דאס בעקאננטווערדען דיעזער טהאטזאכע אן איהם האפֿטעט. אים פֿערווייי-גערונגספֿאללע — זאָ דראָהטע ראָדקינזאָן — ווערדע ער זיך דייטשע שמאָהשריפֿטען געגען בלאָך שרייבען לאססען, אונד אינטער דען רייכסראטהס-אבגעאָרד-נעטען פֿערטהיילען. ראָדקינזאָן האט נאמליך דורך זיינע ענטלארפֿונג דיא אינטערשטיטצונג דער אנטי-סעמיטען פֿערלאָרען, ביי דען יודען האט ער נאַ-טירליך אויך זיינען קרעדיט פֿערלאָרען, נון זאָלל איהם דר׳ בלאָך צור ווידערערלאנגונג ביידער פֿערהעלפֿען.

הערר דר׳ בלאָך ווירד וואָהל היטטען אײנסט געפֿירכטעטען מיכלערישען אונד פֿיי-לען עהראבשניידער בעללען לאססען, אונד דען דעם צוכטהויזע ענטפֿלאָהענען פֿערברעכער דעם צוכטהויזע איבערגעבען לאססען, פֿאללס ער איהן אנגרייפֿען זאָללטע.

ראָדקינזאָן האט איבריגענספֿאָר 4 יאהרען אויך היער געשנאָרט, אינדעם ער זיך אלס קאָמפֿ-פֿער געגען דען אנטיסעמיטיסמוס אויפֿפֿיהרטע. — שרייבער דיעזער צײלען האָטטע אוים דעם מונדע זיינעס פֿרי גרעם, דעם זעליגען ערעלמיטהיגען הערין עללענבערגער דיא קלאגע, דאס ער דעם רעדאקטאָר דעם „החוזה“ אָדער „הקול“ ראָדקינס-זאָהן 10 גולדען געגעבען האבע, וואָמיט ער צעהן אָרמען מענשען אים דער איגענבליקקליכען נאָטה געהאָלפֿען האבען ווירדע, וואס זיכער בעס-סער געוועזען וואָרע.

דער היעזיגע ראבבינער הערר דר. קאָהן היג-גענען האט דען שווינדלער דורכשויט, אינד איהם דיא טהירע געוויעזען, וועסהאלב דיעזער איהן אין זיינעם בלאטטע בעשימפּפֿטע.

☞ וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פּרענומעראנ-טען אונד פֿריינדע זיך מיט איהרען צושריפֿטען דירעקט אן אינזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

אונד ביטטען וויר דיא אדרעססע דייטליך וויא פֿאָלגט אנציגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

האָכשטראססע נוממער 1, בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

☞ אנפֿראגען איבער לאָזע אונד ווערטהפּאפּיערע, בעאנטוואָרטעט דאס באנקהויז מ. וועלטנער גראַטיס.

געשעפֿטסבעריכט.

געטריידע-געשעפֿט. ווייצען וואר געסטערן וועניג צו מארקטע געבראכט, דיא קויפֿלוסט וואר שוואך, 10000 מטרצ. וואורדען פֿערקויפֿט. —

ווייצען, טהייס- 700 מעטער׳ 79,5 קילאָגראמם 8.42½ גולד, 100 מעטערצענט׳ 79,5 קילאָ 8.52½ גולדען, 400 מעטער-צענטנער 78.8 קילאָ. 8.40 גולדען. — — 100 מעטער-צענטנער 78.7 קילאָגראם 8.35 גולדע — פעסטער-באָדען 200 מעטערצ׳ 78. קילאָ 8,35 גולדען 100 מטצ׳ 77,8 ק. 8.25 גול. 200 מטרצ׳ 77,2 קילאָ 8.30 גול, וויסעבורגער 200 מעטערצענ. 77.5 קילאָ 8.37½ גולד,— דעטטאָ 600 מעטערצענטנער 75.5 קילאָ 8,15 גול.— (אללעס פער 3 מאָנאטע.)

קוקורוץ (אלט) 5.25 — 5,35 גולדען. —

האפֿער. 6,80—6,75 גול. פער קאססא.

טערמינע-געשעפֿט. ווייצען פער פֿריה-יאהר 7.96—7.97 גולד. האפֿער פער פֿריה-יאהר 6,49—6.51 גול. קוקורוץ פער מאי-יוני 1886, 5.48—5.05 גולד.

וויענער פרייזע

שפּיריטוס 25,12 גולדען פער 10000 ליטער פערצענט

וויענער שלאכטפֿיעהמארקט.

דער אויפֿטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פֿיעהמארקטע אם 8-טען ד. מ. בעטרוג 1919 שטיק. דאפֿאָן וואָרען 768 אונגארישע, 617 פּאָלנישע אונד 534 דייטשע. דיא פּרייזען שטעללטען זיך פער 100 קילאָגראמם: אונגארישע מאסט-אָכסען 48 — 58. גולד. פּאָלנישע —,47 — 54, גולד. אונד דייטשע 48 — 61. גולד. —

הערויסגעבער או. פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר:

מ. סאבאָלטשי

דאמפּפֿבאד.

דאס דאמפּפֿבאד אים לוקאטשבאד האט אײ-נען טאָגליכען וואססער-צופֿלוסס פֿאָן 220,000 קוביק-פֿוסס, מיטטעלסט שטראָססענבאהן אין 15 מינוטען צו עררייכען. פּרייז אײנער באדעקארטע זאממט טוך אונד רעטורפֿאהרט 50 קר. ביים קאָנדוקטער צו לאָזען.

איין- אונד פֿערקויף

אללער גאטטונגען

לאָזע, רענטען, פּריאָריטאטס-אָבליגאציאָנען, פּפֿאנדבריעפֿע, אקציען

אינדוסטריע-פּאפּיערע

גאָלד- אונד זילבערמינצען, פֿרעמדער נאָטען עטצ.

איינלאָזונג פֿאָן קופּאָנס

פֿערקויף איטאליענישער ראָטהעקרייץ-לאָזע געגויא נאך דעם טאגעסקורז.

דארלעהען אויף ווערטהפּאפּיערע

עסקאָמפּטע אונד אײנלעזונג געצאָגענער לאָזע אונד אָבליגאציאָנען

פּראָמעססען צו אללען ציעהונגען.

באָרזע-אויפֿטראָגע צור קאפּיטאלסאנלאגע, וויא צו שפּע-קולאציאָנען ווערדען ביי וואהרונג שטרענגער דיס-קרעציאָן, קולאנט אונד רעעל אויסגעפֿיהרט.

אינפֿאָרמאציאָנען איבער אללע דאס באנק, קאָממיססיאָנס- אונד וועכסעלגעשאָפֿט בעטרעפֿפֿענדען אנגעלעגענהייטען ווערדען בערייטוויללינגסט ערטהיילט.

M. WELTNER

Bank-, Commissions- und Wechslergeschäft.

Budapest, IV. Bez. Waitznergasse 27.

קלאָססאָהן אנטאל

בודאפעסט, IV. בעצ. קראָנפּרינצגאססע נר׳ 9.

עמפּפֿיעהלט זיך צור שנעללען אנפֿערטיגונג פֿאָן אללען גאטטונגען

שטאמפּיליען מיט דאטום

פֿיר געמיינדען, ראבבינער, מאטריקעלפֿיה-רער, שולען, נאָטאָרען אונד פּריוואטען.

זעלבסטבעפּייכטונגס-מאשינען

מיט דאטום

זיעגעלאינשריפֿטען, שטיינגראַווירונגען, זאָ אויך האָבדרוק-זיעגעלפּרעססען, ווערדען בילליגסט אנגעפֿערטיגט.

אדרעססע: KLASSOHN ANTAL

Budapest, IV. Kronprinzgasse 9.

ערסטע אונג. פּאפּיער-טאפּעטען-פּאבריק

פֿאָן

SIEBURGER & COMP.

Budapest, V., Fürdő-utcza 8.

עמפּפֿיעהלט איהרע אײגענען ערצייגניססע אין

טאפּעטען אונד דעקאָראציאָנען

פֿיר צימטערוואנדע עטצעטרא,

זאָוויא איהרע אונג. אײזענבאהנקארטע דער מאָנארכיע.

(4 מעטער האָך 3 מעטער לאנג.)

פֿיר שולען, אינשטיטוטע, אמטסלאָקאלע אונד קאָמפּטאָארס.

דייטש מאנאָ

צאהנארטיסט

עמפּפֿיעהלט זיין אטעליער פֿיר קונסטצאָהנע זאָוואָהל אײנצעלנער צאהנע אלס אויך גאנצער געביססע אין גאָלד אונר קויטשוק. נור אנערקאננט פּאָר-צינגליכע סיסטעמע. צו מאָסיגען פּרייזען.

בודאפעסט, גאָטטערגאססע 3, I. שטאָק.

בודאפעסטער לאנדעסאויסשטעללונג

גראָסע אויסשטעללונגס מעדאלליע פֿיר

קינסטליכע ארבייט.

האארצאָפּפֿע פֿאָן 1—3 גולדען, שפּעציאלי-טאטען צאָפּפֿע פֿאָן 3—10 גולדען, דאמענ-האארשייטעל פֿאָן 3—5 גולדען, דאמענהאאר-שייטעל מיט ריקוואָרטינעם האאר פֿאָן 6 — 10 גולד, דאמענפּעררייקקען פֿאָן 10 - 20 גול. גענויא נאך מאאס. אללער ארט האאר-ארבייטען ווערדען נאך דען נייעסטען פֿראנצאָזישען זשורנאלען פֿינסט פֿער-פֿערטיגט. אלטע שייטעל ווערדען נעפֿארבט אונד פֿרישע שטרייפֿען געזעטצט פער שטיקק 2 גולדען.

פּראָווינצאויפֿטראָגע ווערדען פּראָמפּט אונד קולאנט אויסגעפֿיהרט, ניכט קאָנוועני-רענדע וואארע ווירד אומגעטוישט.

אדרעססע:

WILHELM RISCHANEK,

Haarhändler. Budapest, Königsgassa Nr. 36.

אנשטאלט צור אײנריכטונג אונד פֿער-זאָרגונג פֿאָן

סאָדאוואססערפֿאבריקען

Dr. Eugen Wagner,

Budapest, IX., Soroksárergasse 96.

סאָדאוואססער-אפּפּאראטע, סיפֿאָנס, קוגעל-קראבערלן, ענגלישע שיעפֿעל-דירע, דאלאָמיט, פּרובטזאָפֿטע עטצ.

מיט אויספֿיהרליכען פּרייזליסטען ווירד גערנ: געדיענט.

H. LEIKAM's Wein u. Bierhalle.

„ZUM ALTEN FASSL“

Budapest, Andrassistrasse Nr. 30. Ekke Feldgasse.

בעעהרע מיך דען געעהרטען פּ. ט. גאָסטען אויף מיינע בירגערליך אײנגעריכטעטע ביער-האללע אויפֿמערקזאם צו מאכען. שאָנסטע אויסזיכט אויף דיא בעלעבטע אנדראששי-שטראס-סע, דיא פֿינסטען געטראָנקע: מארצען, אונד באָקקביער אוים דער שטיינברוכער אקציענ-ביערברויעריא ווערדען פֿעראבריײכט, אללערהאנד צייטונגען פֿאָרראָטהיג. דיא בעסטע בעדיענונג פֿערזיכערט אונד אום צאהל-רייכען צושפּרוך בעטעט: H. LEIKAM

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Márkus. Andrássystrasse Nr. 12.

פּריכטבארען געגענד, דיא יעדאָך צו שוואך בעפֿאָלקערט איזט, אום געהאָריג בעארבייטעט צו ווערדען. אָבסט אונד וויינפּפֿלאנצונגען, אפריקאָזען- אונד פֿייגענבײמע בילדען איינען פֿריינדליכען קראנץ, דער זיך אום דיא גאססען אונד הייזער שלינגט, אונד אויך קוועללען דורכריעזעלן וויעזען אונד אַקקער דער אימגעבונג. וויר האבען אין דער לעטצטען נוממער דער „סאלאמאָנס מויער" דעם מאַלערס ווערעשאגין ערוואָהנונג געטהאן. דיעזער מייסטער האט אבער אויך פֿיעלע אנדערע געמאָלדע אוים דעם הייליגען לאנדע געמאלט, אלס דען יאקאָבסברוננען, דאס גראב יאָזעפֿס, דאס גראב סאמועלס, דיא קאָניגסגראָבער, דיא קוועללע גידעאָנס, דען בערג גילגאָל, אונד אבראהאמס גראב אין חברון. אום דאס גראב, דיא מערת המכפלה, וואָ דיא געביינע דער דרייא פאטריארכען אונד דער 3 שטאממטטער ליעגען, לייפֿט איינע שוטצמויער, דיא נאָך אוים דוד'ס צייטען שטאממט. דיא טירקען וועלכע פֿיר אברהם איינע אונגעמיינע פֿערעהרונג העגען, אונד דאס גראב אלס איינע דער הייליגסטען שטאָטטען אויף ערדען בעטראכטען, האבען איינען האָהען בייא אום דאסזעלבע אויפֿגעפֿיהרט, אן דער איינען עקקע איין מינארעט (טהורם). פֿאָן דעם הערֿאב דער מועצין (שמש) דיא גלייביגען פֿינפֿמאל דעם טאגעס צום בעטען אויפֿרופֿט, אנגעבראכט, אונד לאססען נור זעהר זעלטען איינען כריסטען אין דאס אינגערע. — 1882 האט דער ענגלישע קראָנפּרינץ עס בעזוכט. ווערעשאגין האט דאס אייסערע געצייכנעט, אינדעם ער פֿערשטאָהלען אויף דעם דאכע איינעס הויזעס וואס. אין דער אומפֿאנגסמויער זיעהט מאן איין לאָך, וועלכעס צו דער איינענטליכען האָהלע פֿיהרט. פֿאָר דעמזעלבען האלטען מעהרע בעוואפֿפֿנעטע דיא וואכע. אויף דען נאהען בערגען זיעהט מאן צאהלרייכע שאפֿהערדען אונד רינדער ווידען, וויא אין אוראלטען צייטען דיא הערדען דער ערצפֿאטער. וויא אוים דעם בילדע דער „בית מערבי" שפּריכט אונס אויך היער דיא הייליגקייט דעם אָרטעס אן, אונד וויר זעהען דיא ערצאָהלונגען דער הייליגען שריפֿט פֿערקאָרפּערט פֿאָר אונזערען אויגען, וויא וויר זיא אין דען רייזעבעשרייבונגען (מסעית בנימין) דעם בנימין פֿאָן טודעלא שאָן פֿאָר 600 יאהרען געשילדערט פֿינדען.

דיא האנדעלסשולע דער איזראעליטישען אָרטהאָדאָקסענגעמיינדע אין פרעסבורג.

עס וואר איין גליקקליכער געדאנקע דעם פֿאָרשטאנדעס דער פרעסבורגער געמיינדע איינע שולע צו שאפֿפֿען, וואָ יודישע יינגלינגע צו געבילדעטען, מיט צייטגעמאָסעם וויססען טיכטיג אויסגעשטאטטעטען קויפֿלייטען, דאבייא אבער אויך צו פֿראָממען, גאָטטעספֿירכטיגען יודען אויפֿערצאָגען ווערדען. פֿיר עלטערן, דיא איהרע קינדער אין וואהרהאפֿט יידישעם גייסטע ערציעהען מאָכטען — אונד גאָטטלאָב גיבט עס דערען אין אונגארן נאָך גענוג — דאבייא אבער אויך וויגשען, דאס זיך איהרע קינדער אויך אין קויפֿמאָנגישער שולונג אונד אללגעמיינער בילדונג מיט דען צאָגלינגען אנדערער ניכטיידישען שולען מעססען קאָננען, דאמיט זיא שפּאָטער אין דער געזעללשאפֿט דיא דעם געבילדעטען קויפֿמאנגע געביהרענדע שטעללונג איינגעהמען קאָננען, איזט דיא ערריכטונג דער פרעסבורגער האנדעלסשולע איין וואהרער זעגען. דיא טהאטזאכע, דאס דיעזע שולע פֿאָן דער פרעסבורגער אָרטהאָדאָקסענגעמיינדע ער ריכטעט וואָרדען איזט, דיא טהאטזאכע פֿערנער, דאס זיך דיעזע שולע דעם ביפֿאללעס זיינער עהרווירדען, דעם פרעסבורגער אָבעררבבינערס העררן ב. שרייבער ערפֿרייט, יא דאס זיא אין רעליגיאָזער בעציעהונג אונטער דעססען אויפֿזיכט געשטעללט איזט, מוס יעדען שטרענגגלייביגען יודען איבער דען גייסט דער אין דיעזער שולע העררשען מוס, בערוהיגען. פֿיר דיא טיכטיגקייט דעם אונטערריכטעס אין דען פּראָפֿאנען וויססענשאפֿטען אבער, בירגט דיא פֿאָרציגליכע איינריכטונג דיעזער אנשטאלט, פֿאָן דער — וויא אונס אוים פרעסבורג מיטגעטהיילט ווירד — דער שולאינשפּעקטאָר דעם פרעסבורגער קאָמיטאטס ערסט דיעזער טאגע דאס שאָנסטע צייגניס אבלעגטע.

„דער הערר קאָניגליכע ראטה אונד שולאינשפּעקטאָר — זאָ לויטעט דער אונז פֿאָרליעגענדע פרעסבורגער בעריכט — בעזוכטע אם 15. יאָננער דיא דורך אָפּפֿערווילליגקייט אונזערעס פֿערדיענסטפֿאָללען געמיינדעפֿאָרשטאנדעס אונד דער רעפּראָזענטאנץ אינס לעבען גערופֿענע אָפֿפֿענטליכע האנדעלסשולע, אונד פֿערווייל[ט]ע אין דערזעלבען פֿאָללע 2 שטונדען. דער הערר קאָניגליכע ראטה שטעללטע זעלבסט מעהרערע פֿראגען אן דיא שילער אונד ליעס דאנן דיעזעלבען דורך דיא פּראָפֿעססארען דער אנשטאלט אוים דעם פֿראנצאָזישען איבערזעטצונגען אינס אונגארישע אונד אומגעקעהרט מאכען, פֿערנער אוים געאָגראפֿיע, געשיכטע, שטיליסטיק אונד רעכנען פּריפֿען. דער הערר קאָניגליכע ראטה שפּראך זיך איבער דיא לייסטונגען דער שילער זעהר לאָבענד אוים. אין דער אם 8-טען פֿעבער אבגעהאלטענען זיטצונג דעם קאָמיטאטס פֿערוואלטונגסאויסשוססעס בראכטע דערזעלבע דען פֿאָלגענדען בעריכט צור פֿערלעזונג:

„דיא נייגעשאפֿפֿענע האנדעלסשולע דער איזראעליטישען אָרטהאָדאָקסענגעמיינדע ווירד דערצייט נור פֿאָן וועניגען שילערן בעזוכט, וואס זיינען גרונד דאריין האבען דירפֿטע, דאס אין פרעסבורג אויך איינע פּריוואט-האנדעלסשולע בעשטעהט. דיא אָרגאניזאציאָן דיעזער האנדעלסשולע ענטשפּריכט פֿאָללקאָממען דען דיעסבעציגליכען מיניסטעריאל-פֿעראָרדנונגען, דיא אונטערריכטסשפּראכע איזט אויך אין דיעזער שולע גראָסטענטהיילס דיא אונגארישע אונד דא דיא אָרטה. איזר. געמיינדע בייא איהרער האנדעלסשולע נעבסט דען מערקאנטיל-געגענשטאָנדען אויך גראָססעס געוויכט אויף דיא העבראָאישען לעהרגעגענשטאָנדע לעגט, זאָ דירפֿטע דיעזער אומשטאנד באלדיגסט איינע בעטראָכטליכע פֿערמעהרונג דער צאָגלינגע נאָך זיך ציעהען."

וויא איך האָרע — זאָ לייטעט דער ווייטערע בעריכט אונזערעס פרעסבורגער געוואָהרסמאנגעס — בעאבזיכטיגט דער געמיינדעפֿאָרשטאנד אם 2-טען מאי ד. י., דאס איזט גלייך נאָך פסח הבע"ל איינען פֿאָרבערייטונגסקורז צו עראָפֿפֿנען, וואָרין יענע יינגלינגע, דיא פֿאָרגעריקטען אלטערס אונד אויך זאָנסט אים וויססען פֿאָרגעשריטטען זינד, זיך אויך אוים דען קויפֿמאָנגישען וויססענשאפֿטען אין דעם מאסע אויסבילדען קאָננען, אום בייא עראָפֿפֿנונג דער 2-טען קלאססע (אם 1-טען סעפּטעמבער) אין דיעזע קלאססע איינטרעטען צו קאָננען.

וויר האבען דיעזע אנשטאלט גלייך פֿאָם ערסטען אנבעגינן, דא דיעזעלבע אים הערבסטע דעם יינגסטפֿערפֿלאָססענען יאהרעס איהרע ווירקזאמקייט בעגאָננען, מיט אונזערען סימפּאטהיען בעגלייטעט, אונד קאָננען דערען ווירקען אויך היינטע, דא זיא איהרע ערסטע פּראָבע בעשטאנדען, נור מיט אויפֿריכטיגער פֿריידע בעגריססען. דיעזע אנשטאלט איזט בערופֿען איינע געבילדעטע, דעם יודענטהום מיט ליעב אונד זעעלע אנגעהאָרענדע יידישע קויפֿמאננסקלאססע צו שאפֿפֿען, דער דיא יידישע וויססענשאפֿט ניכט פֿרעמד איזט, דיעזעלבע פֿאָרדערט, עווענטועלל אויך זעלבסט פּפֿלעגט. איינע זאָלכע קלאססע קאנן איינע דער זיילען דעם יודענטהומס דער צוקונפֿט ווערדען.

אונזערע ברידער, בעזאָנדערס אים וועסטען אלפֿאָלד אונד אין אנדערען פֿאָרציגליך אונגארישען אָרטען טהאָטען זעהר וואָהל דאראן, ווען זיא איהרע קינדער, דיא זיא אין האנדעלס- אונד רעאלשולען אָדער אויך אין גימנאזיען שיקקען, וואָ דער יידישע גייסט אין דער יוגענד געטאָדטעט, וואָ דער העראנוואכסענדע יינגלינג זיך דאראן געוואָהנט.

דיא מאַרטירערין,

אוים דען ערלעבניססען דער פראגער יודען.

(9-טע פֿאָרטזעטצונג.)

„דיא ברויט וואר דבורה. איהר געזיכט נאָך ווייסער וויא דאס אטלאסקלייד, דאס איהרען לייב אומשפּאננטע, דיא פּערלשנור אום דען האלז, — ערשטאררטע טהראָנען, וועלכע זיא פֿערגאָססען; אבער ניין, איבער איהרע ליפּפּען שוועבטע איין לאכלען, איין לאָכלען, דאס מיך ראזענד מאכטע, דאס מיר דאס בלוט צום קאָפּפֿע טריעב, מיט נאמענלאָזער וואוטה מיך ערפֿיללטע, דאס איך מיט דען צאָהנען קנירשטע אונד דיא פֿייסטע באללטע; איין פֿלוך טראט אויף מיינע ליפּפּען, איין שריללער אויפֿשרייא ראנג זיך אוים מיינער ברוסט לאָז; אללע אויגען ווענדעטען זיך נאָך דער געגענד, וואָהער דער שרייא קאם. דער צוג שטאָקקטע, דיא ברויט ריכטעטע אויך איהרע בליקקע דאהין, אונזערע בליקקע בעגעגנעטען זיך; שרעקקערפֿיללט שוירטע זיא צוזאממען, פֿאססטע קראמפּפֿהאפֿט דען ארם דעם ברייטיגאמס, וואָהרענד איך דורך דיא נאָכפֿאָלגענדע מענגע מיר איינען וועג באהנטע אונד אינס פֿרייע שטירצטע. איך פֿלוכטע דער ברויט, דעם ברייטיגאם, איך פֿערפֿלוכטע איהרע נאכקאָממע —"

„האלטעט איין, אום גאָטטעסוויללען, האלטעט איין," שריע ענטזעטצט אברהם אונד שטירצטע אויף דען אין אויפֿרעגונג געראטהענען פּריעסטער צו — „פֿלוכעט ניכט ווייטער, אייער פֿלוך טראָף. — איך בין אברהם ראָטהבורג, דער נאָכסטע דבורה'ס. דיא בערייטס דאָרט ווייללט, וואָ דיא מענשליכען ליידענשאפֿטען פֿערשטוממט זינד!"

„אברהם ראָטהבורג!" ריעף פּאטער קלעמענס מיט איינער שטימע, אין דערען לויטע זיך שרעקק אונד איבערראשונג מישטען, — „אברהם ראָטהבורג, מיין נעבענבוהלער, אַ שיקזאל, דיא שפּיעלסט איין גרויזאמעס שפּיעל מיט מיר, אָדער איזט עס נור איין צופֿאלל, דער דען אורהעבער אלל מיינער ליידען מיר ענטגעגענפֿיהרט?"

„דאָך ניין," פֿוהר דער גייסטליכע נאָך אייניגען אויגענבליקקען באנגען שטיללשווייגענס פֿאָרט, וואָהרענד וועלכען ער זיין ערהיטצטעס הויפּט אנס פֿענסטער געלעהנט האטטע, אום זיך קיהלונג צו פֿערשאפֿפֿען, — „ניין, דער האסס אונד דיא ליידענשאפֿטען מאָגען ניכט מעהר אין מיינעם אינגערען, עס איזט איין אויסגעבראננטער קראטער (דיא אָפֿפֿנונג דעס פֿייערשפּייענדען בערגעס), דער מיך נור פֿאָן דען שלאקקען ריינינען וויללל. איך פּרייזע דיך, שיקזאל, דאס מיר גראדע דיעזען מאנן ענטגעגענפֿיהרט. גייסט דער געליעבטען דבורה, דער דוא אוים דען וואָלקען הערראבויעהסט אויף אונז, פֿערצייהע דעם רייאיגען זינדער, פֿערגיב איהם דיא פֿליכע, דיא ער געגען דיך אויסגעשטאָסען, אונד דוא, נאָכסטע דער איינציג אונד נאָך איממער פֿאָן מיר זאָ הייס געליעבטען, גיב דעם ציטטערנדען גרייזע דיא האנד, פֿערצייהונג, פֿערזאָהנונג זייא אונזער לאָזונגסוואָרט!"

דיא ביידען גרייזע זאנקען זיך שפּראכלאָז אין דיא ארמע אונד אין שטיללער אומשלינגונג ווייגטע איינער אן דער ברוסט דעם אנדערן זיינען שמערץ אוים.

נאָך לאָנגערער צייט קאָננטע דער פּאטער ווידער זאָפֿיעל זעלבסטבעהערשונג איבער זיך געווינגען, דאס ער זיך לאננזאם לאָזמאכטע, אברהם אויף דיא באנק צאָג אונד דיא באנגע שטיללע מיט דען וואָרטען אונטערבראך:

„ערצאָהלע מיר אברהם פֿאָן דיינער דבורה, ערצאָהלע מיר פֿאָן איהרעם לעבען, איהרעם שטערבען. וויא איין באלל דורך דיא וועלט געטריעבען האבע איך איבער איהר שיקזאל ניכטס ערפֿאהרען קאָננען, איך קאנן אין מיינער לעבענסגעשיכטע ניכטס פֿאָרטפֿאהרען, ביז איך אויפֿשלוסס איבער איהרע שיקזאלע ערהאלטען האבע . . ."

„דאס איזט אין וועניגען וואָרטען ערצאָהלט," בעגאנן אברהם — „איך פֿיהרטע דבורה אלס מיינע נאָכסטין היים. וואוסטע וואָהל, דאס דיא ליעבע זיא ניכט אין מיינע ארמע געפֿיהרט האטטע, אינדעססען האָפֿפֿטע איך פֿאָן דער אללעס היילענדען צייט, דאס זיא אויך בייא איהר וואָהלטהאטיג איינווירקען ווערדע. זיא וואר מיר איינע ליעבענדע נאָכסטין, זוכטע יעדען מיינער וויגשע צו ערפֿיללען, אבער איין שטיללער שמערץ וואָהנטע אין איהרער זעעלע. זעלטען קאם איין לאָכלען איבער איהרע ציגע; פֿיר אללע פֿריידען דעם לעבענס אבגעשטאָרבען, לעבטע זיא נור פֿיר דעססען פֿליכטען. איך האָפֿפֿטע, דאס איין פּפֿאנד דער ליעבע דיעס מיך פֿייניגענדע פֿערהאָלטניסס לאָזען ווערדע, דאס דיא מוטטערליעבע פֿערדראָנגען ווירדע דיא ערינגערונג אן איינע אונגליקקליכע יוגענדליעבע, אבער דער עווינע וואָללטע אונזערע עהע מיט קיינען קינדערן זעגנען. ענדליך נאָך איינינען יאהרען גינג דער זעהנליכע וואונש אין ערפֿיללונג; דבורה קאם מיט איינען מאַרכען ניעדער, אבער דאס לעבען דעם קינדעס קאָסטעטע דאס איהרינע, זיא שטארב אים קינדבעטטע, איהר לעטצטעס וואָרט וואר: „שמעון!"

איינע העפֿטיגע ריהרונג האטטע ביידע גרייזע ערגריפֿפֿען, זיא שלוכצטען וויא דיא קינדער.

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

רופען. דיא בעפאלקערונג אבער יובעלט דיעזעס פארהאבען דער רעגיערונג צו, גאנצע שאארען פרייוויללינער יינגלינגע שליעסען זיך דער ארמעע אן, אונד צור דעקקונג דער מאביליזירונגסקאסטען האט איינע גרופפע פאן פינאנצמאנגערן דער רעגיערונג איינע אנלייהע פאן 100 מיללויאנען דראכעמען אנגעבאטען.

דאס דיא טירקייא דיעזעס פארהאבען געגענאיבער ניכט אונטהעטיג בלייבט איזט זעלבסטפערשטאנדליך. מאגליך ריקמען נייע שאארען אין דיא פאן גריעכען בעוואהנטען פראווינצען איין, אויך דיא טירקישע פלאטטע ווארדע יינגסט מיט פינף טארפעדאשיפפע פערשטארקט, דיא אין דייטשלאנד אנגעקויפט ווארדען.

אין דעמזעלבען מאאסע ווייא גריעכענלאנד ריסטעט אייך סערביען מיט פיעבערהאפטער איילע, אונד וויא פערלייטעט, האט דיא טירקייא בערייטס פאן סערביען אויפקלארונג פערלאנגט, וואס געוויססע מיליטארישע פעראָרדנונגען, דיא געגען דיא טירקייא געריכטעט צו זיין שיינען, צו בעדייטען האבען?

דיא פריעדענספערהאנדלונגען אין בוקארעשט האבען דענן דאך איינמאל בעגאנגען. אלס ערסטער פונקט, ווירד דיא פעסטשטעללונג דער גרענצע צווישען בולגאריען אונד סערביען בעהאנדעלט ווערדען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דאס פראמיענבילד.) דאס וויר הייטע אן דיא זעהר געעהרטען אבאננענטען אונזערעס בלאטטעס פערזענדען, איזט פאן אונז בערייטס אין דער לעטצטען מאנטאגנוממער אייגגעהענד בעשפראכען וואָרדען, הייטע וואללען וויר נור נאך צור אריענטירונג אונזערער לעזער הינצופיגען, דאס דיא געשטאללטען דעם בילדעס איינע דייטשע יידענפאמיליע איים דעם פאריגען יאהרהונדערט דארשטעללען, וואס אונזערע פערעהרטען פרייגדע איים דעם „דריימאסטער“ אונד איים דעם שנאללענשיהען דעם פאמיליענהויפטעס ערזעהען.

* (פאם דייטשען שולפעראיין.) בעקאננטליך בעשטעהט אין אסטערדייך איין פעראיין צור שטארקונג דעם דייטשען עלעמענטעס, דער „דייטשע שולפעראיין“ גענאננט. דער פעראיין איזט אין „ארטסגרופפען“ איינגעטהיילט, דיא פאן דער „צענטראלע“ אין וויען געלייטעט ווערדען. אייך דיא שטודענטען אן דער וויענער אוניווערזיטאט בילדען איינע זאלכע ארטסגרופפע: דיא „אקאדעמישע“. נון האבען דיעזע פאר מעהרערען מאנאטען בעשלאססען: קיינע יודען אין דעם פעראיינע צו דולדען. וויר האבען בערייטס דאריבער בעריכטעט, דאס דר. וויטלאך אונד מעהרערע העראראגענדע מיטגליעדער זיך געגען דיעזען בעשלוסס זעהר מיסביללינענד אויסגעשפראכען האבען, דא פיעלע יידען צו דען טהאטיגסטען מיטגליעדערן דעם דייטשען שולפעראיינעס געהארען, אונד אויך בעדייטענדע אפפער פיר איהן בריגנען. געסטערן האט נון דיא צענטראללייטונג דען צווייטען פארשטעהער דר. פ. קראיז אונד דען שריפטפיהרער דר. וואלפהארט אין דיא פערזאממלונג דער אקאדעמישען ארטסגרופפע ענטזענדעט, מיט דער אויפפאָרדערונג, איהרען בעשלוסס וועגען דער ניכטאויפנהמע פאן יידען צוריקצונעהמען, וויל דיעס מיט דען גרונדזאטצען דעם פעראיינעס אונפערטראגליך זייא. אלס דיא שטודענטען זיך וויינערטען דען בעשלוסס צו ווידערופען, ווארדע דיא אקאדעמישע ארטסגרופפע אלס אויפגעלאזט פערקינדעט.

* (פאטער גריטער.) דער באלד 70יאהריגע פאטער יאזעף גריטער, דער איינער דער קלעריקאלסטען אבגעארדנעטען דעם אסטערייבישען רייכסראטהס וואר, אונד דעם מאן נאכזאגט, עבען קיין גראסער יידענפריינד צו זיין, איזט פארגעסטערן פאן איינעם שלאגאנפאלל געטראפפען וואָרדען. עס איזט דערזעלבע, דען מאן „פפייפפאטער“ צו נעננען פפלעגטע, וויל ער זיך איינמאל אין דער זיטצונג צו דעם אונאנשטאנדיגען אויסרוף „פפייא!“ היגרייסען ליעס. אייך „דאס שטרייטראסס דער קירכע“ פפלעגטע מאן איהן צו נעננען. ער זאלל זיך יעדאך שאן בעססער בעפינדען.

* (דיא לאנדאנער קראוואללע.) זעהר ערנסט ווארען דיא פארגאנגע אין דער ענגלישען הויפטשטאדט, וויא מאן איים פאלגענדען שילדערונגען ערזעהען קאנן: דורך דאס גראסטע געווירדע קאם איינע קוטשע, דיא דער מארקי פאן ברייטאן-וועלל לענקטע, אונד דא דיא מעננע ניכט וייכען וואללטע, בעגאנג דער קוטשער דיא אונפארזיכטיגקייט, מיט דער פייטשע אנצופייערן. דיעס האטטע איינען וואהרען וואוטהסאויסברוך דער פערזאממעלטען צו פאלגע אונד שטיינע פלאגען געגען דיא קאראססע, דערען שייבען צערשפליטטערטען. מאן הארטע דאס געשרייא אונד דיא הילפערופע דער אינזאססינען אונד דיא פפערדע, צום שייען געבראכט, ראזטען דורך דען מענשענקנייעל, דער איינאנדערשטאב, דעם וואגען איינען האגעל פאן שטיינען נאכזענדענד. דא ריעף איינע שטיממע: „זעהט! איירע קינדער האבען ניכט שוהע אונד קיינע ווארמען קליידער! אונד היער פאהרט איינע בלוטזויגערין, דיא ניכט ארבייטעט אונד זיך נור דיא נאגעל פוטצט, אונד האלט זיך שקלאפען, דיא מיט דער פייטשע נאך אייך שלאגען! ניעדער מיט איהנען!“ — „ניעדער מיט איהנען!“ טאנטע עס אין כאר אונד דיא הויפטרעדנער דער פערזאממלונג ווארדען אויף דיא שולטערן געהאבען אונד ענטפלאממטען דאס פאלק דורך נייע בראנדרעדען. — איינינע בעזאנדערס פערוועגענע דראנגען אין דען יוּוועליערלאדען פאן לאברה, דער עבען דיא קאסטבארסטען געגענשטאנדע אין דיא קאססע געשלאססען האטטע, זיא פערלאנגטען פאן דעם יוּוועליער דיא שליססעל. דיעזער טראט, אלס וואללטע ער זיא דען איינדרינגענדען געבען, צאג יעדאך שטאטט דער שליססעל איינען רעוואלווער איים דער לאדע אונד היעלט דיא וואפפע געגען דיא רייבער. דיא קערלע צאגען זיך צוריק, נאכדעם זיא זאממטליכע שייבען איינגעשלאגען האטטען. אם מייסטען געליטטען האט איין הוטמאכער, דעם דאס וואארענלאגער פאללשטאנדיג געשטאהלען ווארדע אונד דער איינען שאדען פאן 1500 פפונד שטערלינג ערלייעט. הונדערטע פאן היטען פלאגען אויף דיא שטראססע אונד אלסבאלד זאסען אויף דען קאפפען דער צערלומפטען געשטאלטען דיא עלעגאנטעסטען היטע, צילינדער, דאמענרייטהיטע, ניעדריגע היטע, קאפפע. איינינע זעטצטען דאמענהיטע אויף, זא דאס דיא לייטע אויסזאהען, אלס אב זיא איינען מאסקענציג מיטמאכען וואללטען.

* (איזענבאהנ־צוזאממענשטאס אין לאנדאן.) איים לאנדאן ווירד פאן פארגעסטערן בעריכטעט: הייטע מארגענס פאנד ביא איינגעמיין דיכטעם נעבעל איין צוזאממענשטאס צווייער פערזאנענציגע איים פינסבארי־פארק שטאטט. היעביא ווארדען דרייסיג פערזאנען פערלעטצט, אללייו צום גליקע קיינע געטאדטעט אדער טאדטליך פערוואונדעט.

* (יוּוועלענדיעבשטאהל.) אויף איינעם דער לעבהאפטעסטען פינקטע דער הויפטשטאדט ווארדע געסטערן נאכט איין פרעכער איינבריכסדיעבשטאהל פעראיבט. איינבעקאנגטע טהאטער ערבראכען דיא טהירע דעם מאדעוואארענהאנדלערס אלעקסאנדער שיין אין דער קארלסקאסערנע, אונד פאן דארט דראנגען זיא דורך איינע מיישענמייער אין דאס געוואלבע דעם יוּוועליערס פאדאר, אונד שטאהלען דארט פרעציאזען אים ווערטהע פאן ביילייפיג 15000 גולדען. אייך איים דעם שיינישען לאקאלע ענטפיהרטען זיא וואארען אים 400—500 גולדען אונד 300 גולדען באארעס געלד.

* (חברון.) דיא אוראלטע שטאדט, דיא איינסט „קרית ארבע“ היעס, דיא פאן דען אראבערן הייטע „על כהאליל“. דאס הייסט דער פריינד גאטטעס (אברהם) גענאננט ווירד, ליעגט אין איינער

פאלליעטאָן.

דיא אויפגעקלארטען.

(42־פארטזעטצונג.)

„דער גראסען זאנגערין, דיא דאמאלס נאנין מאריו אין אויפרעגונג פערזעטצטע אונד דיא זאבאלד פאם טהעאטראלישען הימטעל פערשוואנד? איך גלויבע, זיא האט דען פירסטען מאנטעוועטשיא געהייראטעט. אייך זיא ווארען דאמאלס איין גליהענדער פערעהרער דער שאנען ביאנקא. אלזא איזט עס דאך וואהר, וואס דיא וועלט בעהויפטעט!“

„אונד וואס בעהויפטעט דיא וועלט?“

„דאס זיא דער פאטער דעם יונגען פויל וויילאנד זייען.“ זאגטע דער פירסט.

„זא זאגט מאן דאס? איך ווארע שטאלין דארויף, איינען זאלכען זאהן צו בעזיטצען. פויל איזט אין יעדער בעציהונג איין פאללקאממענער יונגער מאנן. געלעהרט, געוואנדט, געשיקקט, אונד דאביא איין פאללענדעטער עדעלמאנן. אבער מיין זאהן איזט ער ליידער ניכט. דיא שאנע ביאנקא וואר דאמאלס דיא יונגע וויטטווע איינעס יידישען באנקיערס, אונד פויל איזט דער לעגיטימע שפראסלינג דיעזער ערסטען עהע דער בעוואורערטען זאנגערין.“

דער פירסט ערשראק.

„וואס —!“ שטאממעלטע ער. אלזא איזט דער יונגע מאנן איין . . .

„איין יודע“, ערגאנצטע גראף פערלעבערג לאכעלנד. „איין יודע אים פאללסטען זיננע דעם וואָרטעס. דענן ער איזט ניעמאלס געטויפט וואָרדען. דאך ליעסע זיך דיעזעס נאך נאכהאלען.“

„איין יודע! זאגטע דער פירסט בעראכטינג „ניין, דארויס קאנן ניעמאלס עטוואס ווערדען! טעלאגיע מיט זיך דען יודענייונגען איים דעם זיננע שלאגען.“

„זיא זינד וואהל“, ענטגעגנעטע דער גראף, „איבער דיא שטאנדעספאראורטהיילע הינויס, מיין פירסט; אבער מיט דעם שטאממעספאראורטהיילען שיינען זיא נאך ניכט פערטיג צו זיין.— דער יונגע האט איינע דורכאויס כריסטליכע, וועגן אויך פאראורטהיילסלאזע ערציהונג גענאססען. איך האטטע מיך דאמאלס גליקליך געשאטצט, ווענן דיא יידין, דיא איך אנבעטעטע, מיינע האנד אנגענאממען האטטע. אלס דער איטאליענישע פירסט מאנטעוועטשיא מיר דען ראנג אבליעף, וואר איך דער פערצווייפלונג נאהע אונד דאכטע דאראן, מיר דאס לעבען צו נעהמען. איך בעטראכטעטע עס אלס איינען בעזאנדערן בעווייז פאן פערטרויען, אלס מיר ביאנקא איהרען זאהן איבערליעס אונד מיך צו זיינעם פארמונדע בעשטעללטע. דיא מיר געוואָרדענע אויפגאבע זעהנטע מיך מיט דעם לעבען ווידער אויס. אונד איך איבערטרוג דיא גאנצע ליעבע, דיא איך פיר דיא מוטטער העגטע, אויף דען שאנען, גייסטפאללען קנאבען. איך האפפע, איך האבע דאס אין מיך געזעטצטע פערטרויען גערעכטפערטיגט. פויל איזט גאנץ הערליך געדיעהען. אויך איזט ער רייך אונד אונאבהאנגיג; ער בעזיטצט איין פערמאגען פאן עטווא איינמאלהונדערטטויזענד טהאלערן.“

„אבער איין יודע, איין יודע“, זאגטע דער פירסט.

„בישטע, ליעבער גראף, האלטען זיא אונזערע אונטערעדונג פאר דעם יונגען מאננע געהיים. ברינגע איך מיינע טאכטער ראצו, דאס זיא זיך איהן איים דעם זיננע שלאגע, זא ווארע דאס בעסטע. וואָ ניכט, זא מוס איך נאך איטאליען רייזען אונד מיט דער מוטטער רעדען. פיעללייכט לאסט זיך דארט איין ארראנשעמענט טרעפען, דאס מיינע בעגריפפע פאן פאמיליענעהרע אויף איינע ניכט אללצוהארטע פראבע שטעללטע.“

XVI.

וואהרענד דער פירסט וואלדסהוט־רימבאך זיך ביא דעם גראפען פערלעבערג בעפאנד, ערהיעלט פויל דיא פארלאדונג פאן דעם האמבורגער געריכטסהאפע, דיא איהן אלס הויפטציינען אין דעם פראצעססע געגען דען רויבמארדער נאך האמבורג בעריעף. דיא פארלאדונג וואר איהם פערשפאטעט צוגעקאממען, דא דיעזעלבע, שאן פאר לאנגערער צייט ערלאססען, וואהרענד זיינער רייזע איהם פאן ארט צו ארט נאכגעשיקקט וואָרדען וואר.

פויל מוסטע זיך דאהער זאפארט אויף דען וועג מאכען, אום דען טערמין ניכט צו פערזיימען. דא דער גראף בעזוך האטטע אונד דיא גראפין, ערסט שפאט פאן דעם פעסטע נאך הויזע געקאממען, נאך ניכט צו שפרעכען וואר, זא שריעב פויל זיינעם אהיים איינע קארטע אונד טהיילטע איהם דארין זיינע שלייניגע אברייזע אונד דען גרונד דערזעלבען מיט.

אלס דער גראף דיא קארטע עמפפינג, וואר ער פראה, דאס ער דורך דיא אבוועזענהייט פוילס דער פערזיכערונג איבערהאבען וואר, מיט איהם איבער אנגעלעגענהייטען צו שפרעכען, אויף וועלכע ער דעם פירסטען דיסקרעציאן געלאבט האטטע.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

דאס דער זאָננטאג פֿיר איהן איין רוהע- אונד פֿייער-טאג זייא אס סאבבאטה אבער געארבייטעט ווער-דען מוס, וואָ דער יידישע קנאבע הערואוואַכסט, אָהנע דאס ער — צור שאנדע זיינער רעליגיאָנס-לעהרער, צור שמאך זיינער עלטערן זייא׳ עס געזאגט — אָהנע דאס ער העבראַאיש לעזען, אָהנע דאס ער בעטען קאנן, אָהנע דאס ער, מיט איינעם וואָרטע, אויך נור איינע אהנונג פֿאָם יודענטהומע האבען מאָכטע, זאָלכע עלטערן, ז. גען וויר, טהאַטען פֿיעל בעססער דאראן, ווענן זיא איהרע קינדער אין דיא נייערשטאנדענע פּרעסבורגער האנדעלסשולע שיקקען מאָכטען, וואָ זיא, אבגעזעהען דאפֿאָן, דאס זיא אים גייסטע דער רעליגיאָן איהרער פֿאַטער ערצאָגען ווערדען. אונד אבגעזעהען דאפֿאָן, דאס זיא פֿאָן יודענפֿיינדליכען פּראָפֿעססאָרען אונד מיטשילערן ניכט געקוואַלט ווערדען, אויך דיא דייטשע שפּראַבע טיכטיג ערלערנען, וועלכע אונזערער יוגענד אין דען מאריארישען געגענדען פֿאסט גאנץ אבגעהט.

וויר קאָננען ניכט אומהין היער דער וועזענטליכען פֿערדיענסטע ריהמענד צו ערוואַהנען, דיא דער וואקקערע נאָטאַר דער ארטהאָדאָקסענגעמיינדע אין פּרעסבורג, הערר יאָזעף ג ר י נ ס פֿ ע ל ד אום דאס צושטאנדעקאָממען דער האנדעלסשולע זיך ערוואָרבען האט, דעזועלבע ארבייטעט אויך היינטע אונערמידליך אן דעם אויפֿבליהען דער שאָנען אנשטאלט אינד איזט בערייט יעדערמאנן געניגע אויסקינפֿטע איבער דיזועלבע צו ערטהיילען. אונזערע פֿריינדע אויף דער פּראָווינץ ווערדען אלזאָ וואָהל דאראן טהון, זיך מיט אללען איהרען אנפֿראַגען דירעקט אן דען גענאננטען העררן צו ווענדען.

בריעפֿע דער רעדאקציאָן.

D. L. rabbihelyettes urnak Buttyin. Igen, használhatja, de jobb, ha nem várja be a hivatalos felszólitást és uj könyveket szerez be.

העררן א. ק. אין פּרושינא, אלס רעליניאָנסלעהרער יא.

העררן ד. ה. וו. אין מאטטערסדאָרף, בייא דער בוכהאנדלונג מ. ע. לאָווים זאָהן, קאָנינסנאסטע 1.

העררן נ. פֿ. אלשאָלאָין: דיא פֿירמא ס. טאָטים היער, פּעטאָפֿיפּלאַטץ.

העררן פֿ. נ. סאָטמאר: בערנער אונד ווייס היער, וואיצנער-בולעווארד.

העררן ס. ב. באָלעכאָוו: איגנאטץ שאָנפֿעלד היער, מאָהרענגאססע.

העררן א. פֿ. סאָבאָסלאָ: וויר האבען פֿעראַנלאַססט, דאסס איהנען דיא געווינשטע אויסקונפֿט דורך איין איגששיטוט צוגעהע.

העררן א. ב. מאָרוואַ-סענט-יאנאָש. איהרע אנפֿראַגע ווירד איהנען דורך דאס באנקהויז וועלטנער בעאנטוואָרטעט ווערדען.

העררן פֿ. ס. סאטמאר: דען קורז ערזעהען זיא אין הייטיגער נוממער, זיא האבען צינזען קופּאָנס; אלס סאָלידעס באנקגעשאַפֿט עמפּפֿעהלען וויר איהנען דיא פֿירמא וועלטנער, דערען אדרעססע זיא אים אינזעראטענטהייל אונזערעס בלאַטטעס פֿינדען.

העררן ראבבינער מ. וו. אין קאפּאָלטש. איהר לאָאָז האט 14 גולדען 70 קר. געוואָננען.

☛ אנפֿראַגען איבער לאָזע אונד ווערטהפּאפּיערע, בעאנטוואָרטעט דאס באנקהויז מ. ו ו ע ל ט נ ע ר גראַטיס.

פּרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פּרענומעראנטען רערען פּרענומעראציאָנס-טערמין אם 15-טען פֿעבער 1886 צו ענדע געהט (וואס גאנץ ד י י ט ל י ך אויף איהרער „אדרעסס-שלייפֿע“ אנגעצייגט איזט), איהרע פּ ר ע נ ו מ ע ר א צ י אָ ן ג י ט י ג ס ט צו ע ר נ י י ע ר ן, דאמיט דיא ווייטערע פֿערזענדונג דער בלאַטטער קיינע שטאָרונג ערליידע.

☛ וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פּרענומעראנטען אונד פֿריינדע זיך מיט איהרען צושריפֿטען דירעקט אן אונזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

אונד ביטטען וויר דיא אדרעססע דייטליך וויא פֿאָלגט אנצוגעבען:

יודישע פּעסטער ציטונג

האָכשטראססע נוממער 1. בודאפּעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

געשעפֿטסבעריכט.

נעטריידע-געשעפֿט. ווייצען וואר נעסטערן ווענינ צו מארקטע געבראכט, דיא קויפֿלוסט וואר שוואך, 12000 מטרצ. ואידרען פֿערקויפֿט. —

ו ו י י צ ע ן, טהייס- 3500 מעטער׳ 79. קילאָגראמם 8.40 נולד. — 300 מעטערצענט׳ 79, קילאָ 8.50 גולדען, 200 מעטער-צענט נער 78.5 קילא. 8.45 נולדען, — — 200 מעטער-צענטנער 77.5 קילאָגראם 8.30 גולדע — פּעסטער-באָדען 1900 מעטערצ׳ 78. קילאָ 8,25 גולדען 100 מטצ׳ 77,8 ק. 8.25 נול. 100 מטרצ׳ 77, קילאָ 8.20 נול, וויסעבורגער 1100 מעטערצנ. 79. קילאָ 8.50 גולד, — דעטטאָ 600 מעטערצענטנער 75.5 קילאָ 8,15 גול.— (אללעס פּער 3 מאָנאטע.)

קוקורוץ (אלט) 5.25 — 5,35 גולדען. —

האפֿער. 6,30—6,75 גול. פּער קאססא.

טערמינע-געשעפֿט. ווייצען פּער פֿריה-יאהר 7·93—7.94 גולד. האפֿער פּער פֿריה-יאהר 6,49—6.51 גול. קוקורוץ (פּער מאי-יוני 1886, 5.48—5.05 גולד.

פּ ע ס ט ע ר ש ל א כ ט פֿ י ע ה - מ א ר ק ט. בייא דעם אם 11-טען ד. מ. היער אין פּעסט אבגעהאלטענען וואָכענמארקטע ווארדען 3353 שטיק גראָס- אונד קליין-פֿיעה צו מארקטע געבראכט. היערפֿאָן ווארדען פֿערקויפֿט: 50 שטיק ש ט י ע ר ע, פּער שטיק פֿאָן 95 ביז 180 גולדען. — 994 אָכסען דאס פּאאר פֿאָן 175—350 גול׳ 500 קיהע, דאס פּאאר פֿאָן 100—180 גול׳ 227 מעלק-קיהע דאס שטיק פֿאָן 90—160 גול׳ 35 שטיק בינפֿעל, דאס פּאאר פֿאָן 110—185 גול. 587 שטיק קעלבער דאס שטיק פֿאָן 8 — 25 גול׳. 961 שטיק לעממער דאס פּאאר פֿאָן 5 —.9 גול. פּרייזע פּער 100 קילאָ: אָכסענ-פֿלייש 46—51 גולדען. קוה-פֿלייש —.40—42 גולד. קאלב-פֿלייש 55—65 גולד. אונד ביפֿפֿעל-פֿלייש 38—40,— גולד.

לאָטטאָציעהונג פֿאָם 10-טען פֿעבער 1886.

ברינן	29	47	6	64	90

הערויסגעבער או. פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר:
מ. ס א ב אָ ל ט ש י

קאָנקורז.

בייא דער שאַרקאדער איזט. אָרטה. איזר. קולטוסגעמיינדע איזט דיא שטעללע איינעם טיכטיגען קאנטאָרס, דער צוגלייך שוחט ובודק וקורא אונד פּסקנער (צומית וגידין) זאָוויא מוהל זיין מוס, אין ערלעדיגונג געקאָממען. יאַהרליכער געהאלט 450 גולדען, נעבסט פֿרייער וואָהנונג אונד גאנצער שחיטה. בעווערבער אום דיעזע שטעללע וואָללען איהרע קבלות והתרות פֿאָן אנערקאננט אָרטהאָדאָקסען ראבבינערן נעבסט ציינניססען איבער איהרען רעליגיאָזען לעבענסוואנדעל בייא אנגאבע איהרעס אלטערס אונד פֿאמיליענשטאנדעס ביז לאַנגסטענס 28. מאַרץ ד. י. אן דען געפֿערטיגען פֿראנקאָ איינזענדען. דיא בעווערבער מיססען אייך בעפֿאָהיגט זיין, דיא מאטריקעל לויט געזעטץ צו פֿיהרען אונד דאס שריפֿטפֿיהרעראמט צו פֿערזעהען, וואָפֿיר איין מעהרגעהאלט פֿאָן 50 גולדען בעשטיממט איזט. פּראָבע פֿאָרטראג אינבעדינגט נאטהווענדיג. רייזעשפּעזען ווערדען נור דעם אקצעפּטירטען פֿערגיטעט, לויט איבעראיינקאָממען. אנטריטט דעם פּאָסטענס ר״ח אייר הבע״ל, 5-טען מאי ד. י.

Sarkad, (Com. Bihar.)

IGNATZ HAAS, Präses.

כשר וויין אונד סליוואָוויטץ של פּסח.

(בהכשר גמור.)

גענפֿערטיגטער עמפּפֿיעהלט זיינע ווינע, איינענער פֿעקסונג אונד סליוואָוויטץ איינענעס ערציינניסס. ביידעס אין פֿאָרציגליכער קוואַליטאַט אונד בעסטער גאטטונג, וועלכע תחת השגחת אדמו״ר הרב הגאון אב״ד דקהל אָרטהאָדאָקסען דפה וינר. רעפֿלעקטאנטען וואָללען זיך פֿערטרויענספֿאלל אן מיך ווענדען, וואָ זיא דער סאָלידעסטען בעדיענונג פֿערזיכערט זיין קאָננען.

IGNATZ FELDHEIM in GROSWARDEIN.

דאמפֿבאד.

דאס דאמפֿבאד אים לוקאטשבאד האט איינען טאָגליכען וואסערצופֿלוסס פֿאָן 220,000 קוביקפֿוסס. מיטטעלסט שטראססענבאהן אין 15 מינוטען צו ערריכען. פּרייז איינער באדעקארטע זאמט טוך אונד רעטורפֿאהרט 50 קר. בייס קאָנדוקטער צו לאָזען.

פֿרוכט- אונד מעהלפּרייז-טאבעללע.

ווייצען		קוואַליטעט פּער העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראמם
נאָרדאונגארישער		75	—.— — .—
"	"	76	7.60— 7.65
"	"	77	7.70— 7.75
"	"	78	7.80— 7.85
"	"	79	7.90— 7.95
"	"	80	8.—— 8.05
"	"	81	.—— .—
פּעסטער-באָדען		75	—.—— .—
"	"	76	7.90 — 8.—
"	"	77	7.85 — 8.05
"	"	78	8.05 — 8.15
"	"	79	8.25— 8.35
"	"	80	8.35— 8.40
"	"	81	.—— .—
וויסענבורגער		75	—.—— .—
"		76	8,10— 8.—
"		77	8.15— 8.05
"		78	8.25— 8.15
"		79	8.35— 8.25
"		80	8.40 — 8.35
"		81	.—— .—
טהייס		75	—.—— .—
"		76	8·10 — 8.—
"		77	8.15— 8,05
"		78	7.25— 8.15
"		79	8.35— 8.25
"		80	8.40— 8.35
"		81	—— .—

פֿריכטע	קוואַליטעט פּער העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראמם
קאָרן (אלט)	72—70	6.35— 6.15
נערסטע פֿוטער.	60	5.70— 5.40
" מאלץ	62	8.80— 7.20
האפֿער	41	6.75— 6.30
קוקורוץ באנאט. נייא	75	5.20 — 5.15
דעטטאָ אנדערער "	73	5.15— 5.10
הירזע	—	— — —

צו וואהרונג			באַ 100 קילאָגראמם
ווייצען	פּער הערבסט		—.—
"	פֿריה-יאהר	"	7.96
"		"	—.—
קוקורוץ	מאי-יוני 1886	"	5.50
נערסטע		"	—.—
האפֿער	פֿריה-יאהר	"	6.51
	הערבסט	"	—.—
" רעפּס	אוינ.-סעפּ.	"	—.—

זאק מעהל		fl.	kr.
נוממער 0	דער זאק צו 100-קילאָגראמם מיט זאק פֿרייע באהן	16	50
" 1		16	—
" 2		15	50
" 3		14	60
" 4		13	60
" 5		12	50
" 6		11	50
" 7		10	70
" 8		10	30
" 8½		8	40
שפּיריטוס אלטע מעטהאָדע פֿרעסהעפֿע		27	75
" נייע " קארטאָפֿעל		24	25

קורז-טאבעללע פֿאָם 11. פֿעבער.

לאָזע.	fl.	kr.
1854-ער 4-פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	128	—
1860-ער " גאנצע	140	50
דעטטאָ פֿינפֿטעל	140	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	171	50
דעטטאָ " 50	169	50
אונגארישע פּרעמיענלאָזע צו 100 גולד.	118	50
טהייסטהאל-לאָזע	123	50
קאָמאָ רענטענשיינע	48	—
סירקען-לאָזע	16	90
קרעדיט-לאָזע	177	75
קלארי-לאָזע	42	50
דאָנוי-דאמפּפֿשיפֿפֿ-פּאהרט-לאָזע	115	50
אינזבריקער-לאָזע	20	25
קעגלעוויטש-לאָזע צו 10 גולד.	19	75
קראקויער לאָזע 20	17	25
אָפֿנער לאָזע 40	44	75
פּאלפֿי לאָזע 40	40	—
רודאָלף לאָזע 10	18	75
סאלם לאָזע 20	55	—
זאלצבורגער לאָזע 10	23	—
סט.-גענאָאס לאָזע 40	52	75
סטאניסלוי-לאָ 20	28	50
טריעסטער לאָזע 100	133	—
דעטטאָ 50	67	—
וואלדשטיין-לאָזע 20	31	25
ווינדישגרעץ 20	40	25
וויענער לאָזע	124	75
סערבישע פּרעמיענאנלייהע	32	50
אונגאר׳ ראָטהעקרייץ-לאָזע	8	80
אָסטערייכישע	13	80

ווערטה-פּאפּיערע.	fl.	kr.
אונגארישע גאָלדרענטע צו 4-פּערצענט.	102	80
דעטטאָ	—	—
אָסטערייכישע " שטייער-פֿרייע	112	—
אונגארישע פּאפּיער-רענטע	94	25
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	104	—
טעמעשער באנאטער	103	75
זיעבענבירגער	104	50
גאליציש	104	25
באָהמישע	107	50
קראָאטישע אונד סלאוואָנישע	103	50
אונגאר. אייזענבאהן-אנלעהען	151	75
וויינצעהענט-אבלעזונג-אָבליגאציאָנען	98	75
אונגאר. טיסאַ-איררעגוליאל - אָבליגאציאָנען פּיר 100 צו 5%	95	50
אונגאר. גרונדענטלאסטונגס אָבליגאציאָנען	103	50
אונגאר. באָדענקרעדיט-אינשטיטוט 5%	101	75
אלפֿעלד-פֿיאומאנער באהן	187	25
אונגאר.-גאליצישע אייזענבאהן צו 5%	100	—
אונגאר. נאָרד-אָסט-באהן	99	75
אונגאר. ווע̈סטבאהן	100	50

געלד-קורז.	fl.	kr.
זילבער אושיאָ	—	—
דוקאטען	5	91
אָסטערייכ.-אונג. 8 גולד. גאָלדשטיק	10	99
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	61	80
20 מארק-שטיקקע	12	35
רוססישע אימפּעריאל	10	30
רוססישע פּאפּיער-רובעל	1	23

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und vrantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Márkus. Andrássystrasse Nr. 12.

FREITAG ABEND

Prämien-Beilage der „Jüdischen Pester Zeitung“.

אויס דעם ביכע דעס דר. יאָזעף קאָפּפּ.

I.

דער פאָלגענדע בריעף ראָהלינגס [מיט דעם ווירּ אינזערע אייסציגע אויס דעם ווערקע דר. קאָפּפּ׳ס בעגיננען, גיבט איין געראדעצו ערשרעקקענדעס צייגניסס פאָן דער פאסט אונגלייבליכען פערדערבט־הייט אונד ניעדערטראכט דיעזעס גימעהר פערניכ־טעטען פיינדעס אונזערעס שטאממעס. אנגעזיכטס דיעזעס בריעפעס ערפיללט אונז איינע עהרפורכט פאַר דען ריכטערן פאָן ניערדיהאזא, דיא עס איבער זיך געבראכט האבען, דיעזעס שרייבען איינעם מאני־נעס, [דער דאמאלס נאָך אונאנגעגריפפען, דאשטאנד אלס אוניווערזיטאטספראָפעססאָר דער אָריענטאלי־שען וויססענשאפטען, גיכט צו בעריקזיכטיגען. — וואהרליך דיעזע ריכטער וואַרען פאָן גאָטט ער־לייכטעט.

אין דען ערסטען טאגען דער פערהאנדלונג דעס טיסא־עסלארער פראָצעססעס קאם אין ניערדי־האזא פאָלגענדעס שרייבען אן:

אן דען העררן אבגעאָרדנעטען ג ע ז א אָ נ אָ ד י אין טיסא־עסלאר.

פ ר א ג, אם 19. יוני 1883.

נאכדעם איך מיינען „אנטוואָרטען אן דיא ראבבינער“ געזאגט האבע, דאס איך אים טאלמוד, זאָוייט וויר דענזעלבען אים דרוקק קעננען, קיינען בעוויין פיר דען ריטועללען מאָרד דער יודען געפונ־דען האבע, זאָ דיסקוטירען „דיא יודען „דאריבער, דאס דעראַרטיגעס אין איהרער ליטעראטור איבער־הויפט ניכט פאָרקאָממע.

איך ערלאבטע עס פיר מיינע פפליכט, יעטצט, וואָ איין זאָלכער פאלל געראדע פאָר געריכט פער־האנדעלט ווירד, אייער האָכוואָהלגעבאָרען צו פער־שטאנדיגען, דאס איך נאָך פערפאססונג מיינער אבי־גען שריפט אין דען בעזיטץ איינעס דורך דיא יע־רוזאלעמער אינטערנעהמונג דעס מאָזעס מאָנטע־פיאָרע נאָך אים יאהרע 1868 הינויסגעגעבענען זאָלכען העבראאישען ווערקעס געלאנגט בין, אויף דעססען זייטע 156a געשריעבען איזט, דאסס ד א ס פ ע ר ג י ע ס ע ן דעס ב ל ו ט ע ס א י י נ ע ר נ י כ ט י י ד י ש ע ן י ו נ ג פ ר ו י א פ י ר ד י א י ו ד ע ן א י י נ ע א י ב ע ר א ו י ס ה י י ל י ג ע ה א נ ד ל ו נ ג, ד א ס ס ד א ס ז אָ פ ע ר ג אָ ס ס ע נ ע ב ל ו ט דעס ה י מ־ מ ע ל ז ע ה ר א נ ג ע נ ע ה ם א ו נ ד דען י ו ד ע ן ג אָ ט ט ע ס ע ר ב א ר מ ע ן פ ע ר־ ש א פ פ ע.

דיעס איזט איין קורצער אויסצוג דער גאנצען שטעללע, וועלכע איך וואָרטגעטריי״א בינגען קורצעם דער אָפפענטל כקייט איבערגעבען ווערדע.

אויף דיא וואהרהייט דעס אביגען בין איך, ווענן עס נאָטהווענדיג איזט, בעריייט, היער פאָר גע־ריכט אויך איינען אייד צו לייסטען.

דר. א ו י ג ו ס ט ר אָ ה ל י נ ג ט. פ.

קאיז. קאָנ. אוניווערזיטאטספראָפעססאָר אין פראג.

געזא אָנאָדי האטטע נאטירליך ניכטס איילי־גערעס צו טהון, אלס דיעזען בריעף דען ריכטערן, דיא אין דעם פראָצעססע אורטהיילען זאָללטען, צו איבערלאססען; אייגענטליך וואר דער בריעף יא אן דיעזע געריכטעט, דיא ריכטער זאָללטען דורך דענזעלבען דיא איבערצייגונג געווינגען, דאס איין ריטועללער מאָרד פאָרליעגע. עס וואר דאס איין שייסליכעס אטטענטאט געגען דיא גערעכטיגקייט, געגען דיא עהרע אונד דיא זיכערהייט דער גאנצען יידישען קאָנפעססיאָן.

וויא ראָהלינג מיט דעם טאלמוד, זוהר אינד איבערהויפט מיט דעם י י ד י ש ע ן שריפטטהום אימשפרינגט, וויא ער דיעזעס צוריכטעט, וועלכע האארשטרייבענדע פאָלשונגען אונד פערדרעהונגען ער דא פאָרנימממט, וויא ער דיא ענטזעטצליכסטען פערברעכען, דיא שייסליכסטען זינדען אויס דען יידישען געבעטביכערן הערויסבישטאבירט, דאמיט בעפאסט זיך דר. קאָפּפּ ערסט אין דעם צווייטען טהיילע זיינעס ביכעס. וואס ער דא פעסטשטעללט האט איינען בליבענדען, פיר דאס יודענטהום אונ־שאטצבארען ווערטה, דענן זיינע אויספיהרונגען זינד א מ ט ל י ך פעסטגעשטעללט אינד דר. קאָפּפּ האט היערמיט פאַר אללען פערלייםדערן אונד אנטיסעמי־טישען שווינדלערן דעס טאלמודס פיר לאנגע צייט דיא טהירע פערשלאָססען. מיט דיעזעם טהיילע דער קאָפּפּ׳שען אויספיהרונגען ווערדען וויר אונז ערסט שפּעטער בעשאפטיגען, פריהער וואָללען וויר אויס־ציגע אויס יענעם טהיילע פעראָפפענטליכען, דער זיך מיט יענען בעווייזען ראָהלינגס בעפאססט, דיא דיעזער אויס כריסטליכען שריפטשטעללערן גע־שאָפּפט האבען וויל אונד וועלכע דר׳ קאָפּפּ שריטט פיר שריטט — עבענפאללס אמטליך — אלס פאַל־שינגען, ליגען אונד פערליימדינגען פעסטשטעללט.

(ווייטערעס אין דער נאכסטען נוממער.)

ר א ט ה ז ע ל.*)

(צ ו ו י י א ו ו אָ ר ט ע ר 3־ז י ל ב י ג.)

ערטאָגען דיר דיא ע ר ס ט ע ן אויס זיסער קינדער מונד,
זאָ גיבט זיך דיר דיא גראָססע דער זעלענפריידען קונד;
דיין גליקק אויף דיעזער ערדע איזט דאנן קיין פליכטיגער טרוים.
אונד וועד דער דריטטען פיעל האט. פאָם גראָססען ערדענרוים,
בעזיטצט דאס שאָנע לאָאָז, פיעל מענשען פראה צו מאכען;
דאס זיסער פייערע העררישע, זאָלל ער שטעטס זאָרגזאם וואכען.
זינד וויר אין אלטען טאגען אויך ת ע מ׳ם געשלעכט ענטשטאממט,
איזט ליעבע דאָך צום גאנצען אים הערצען אונז ענטפלאממט!
צוואר מאכטען אונז נאָך אויכען דיא האססער גערנע וויזען,
דאָך וואָללען אונערשיטטערט וויר אונזערע טריי׳ בעווייזען.
געפריעזען זייא דאס נ א נ צ ע, געליעבט אונד האָכגעעהרט!
אויד ווענן פאָן ביידען וואָרטען דיא שטעללונג אומגעקעהרט.

ה י ד ה.

(מאת החכם צבי הירש בלום פה.)

שלשה המה נפלאו משמות בני אבינו,
אל קרבנה לא באו, זאת מצאנו ראינו.
אם תשאל את הבנים, יאמרו: אנחנו כנים!
אם ארם אין צדיק בנו, צדיקים אנחנו ולא חטאנו;
יתמו חטאים מקרבנו, גם אם לא נצטדק בשמותינו.

איפלאָזונג דער ראָטהזעל אין נר׳ 16:

I. ר ע כ נ ו נ ג ס א ו י פ ג א ב ע.:

א האטטע 31 אב 20 (⅔ פאָן 30) בלייבען 13 מיטגליעדער.
ב „ 35 „ 18 (⅔ „ 35) „ 17 „
נ האטטע 30, אונד ד 38 (20 אונד 18).

II. דער חידה. שלש בנות איוב:

ימימה, קציעה, קרן הפוך — יואב.

כה פתר אותה החכם ישראל קראסוטצקי מבראדי:

אליך בעל החידה מרחוק מתי אמורה,
הידתך ממקור נאמן וכתובה כשורה;
לכן את פתרונה ברוך מליצה לבאר הנני,
ואקוה כי תטה לי אוזן ותשמעני:
את שלש בנות א י ו ב היפות הצנת לפנינו,
וכסית אותן בצעיף חידתך לנגד עינינו.
אנכי אסיר את המסוה מעל פניהן,
ויאירו בקרני הודן לעיני רואיהן.
הראשונה — הלא היא י מ י מ ה,
על כן מקומה בפרשה ראשונה שימה;
השניה — הלא היא ק צ י ע ה,
לשון ירדה נטפות מור עובר,
על כן בסמני הקטורת „הקציעה“ לחוק ולא יעבור:
השלישית — הלא היא ק ר ן ה פ ו ך,
כמו על אחיותיה גם עליה החן שפוך!
בעת אם נהפוך ונקסין את ראש אביהן א י ו ב,
הלא יופיע לעינינו השר צבא י ו א ב?

ביידע לאָזונגען ריכטיג דיא העררען: נח יעקב דייטש, יצחק מארקאָוויטש ב.־דיארמאטה, יצחק יעקב פוכס — ט.־טערעבעש.

I. ד א ס דייטשע: פרויא פאני גוטמאנן — דעשעפפי, וויס עט שפיטץ - דאָבסא, מאקס פירסט — וויטטעגין, זאב דוב קליין - ט.־סאלקא, סימאָן קליין — פארע, ר. בלישין — ניקאָלסבורג, נתנאל שימטעל — קלויזענבורג.

II. דאס העבראאישע (חידה): אייזיק משה נאָלד־שטיין — מעזאָקאָוועשד, יעקב פוכס—מ.־סיגעטה, מאיר נאָלדשטיין — פישקאָלט, נתנאל מענדל לעוו — ש.־סאָ־יאן, מאנאָ דיאמאנט — נאלשא.

נ א כ ט ר א נ צו נר. 13: הירש הערמאנן — סיל־וואש, ב. מאנדל — ווארדאָמב, יעקב לוסטיג — אָרמעני, לודוויג דאָמאן, פינקאס נאָטשריגער, איזראעל פלאטס — עריעק, יאָזעף וויס — נאדיאספאָני, נתנאל שימטעל — קלויזענבורג, איגנאטץ פוכס — טערעבעש, יוסף גריינבוים — האָסוסאָ, מאיר שטערן — סיקסאָ, משה ליפמאנן שטערן — סעטשעני, סימאָן קליין — פארע, משה שמואל דייטש — ד.־סענטערע, לעאָפאָלד בערמאנן -- שאָלאמאש. דיא דא־מען: ראָזאליע אָבלאטט — ב.־פירער, ראָזא ברוין — פינפ־קירכען, העלענע שווארץ — קאפאָלנא, דיא קליינען שוועס־טערן דולרנער — טורקעווע.

פאָטאָגראפישעס־אטעליער

MAI és TÁRSA,

Budapest, Waitznerboulevard Nr. 14.

פערפערטיגט פערגראָסערונגען נאך דעם קליינסטען ווענן אייך נאָך זאָ פעראלטעטעס בילדע. אונטער גאראנטיע פאלל־קאָממענסטער אהנליכקייט, אונד קינסטלערישער אויספיה־רונג, בייא פערהאלטניסמאסיג בילליגען פרייזען. — אויפ־טראָגע אויס דער פראָווינץ ווערדען פראָמפט עפפעקטויערט.

קלאססאָהן אנטאל

בודאפעסט, .IV בעצ. קראָנפרינצגאססע נר׳ 9.

עמפפיעהלט זיך ציר שנעללען אנפערטיגונג פאָן אללען גאטטונגען

ש ט א מ פ י ל י ע ן מיט ד א ט ו ם

פיר געמיינדען, ראבבינער, מאטריקעלפיה־רער, שולען, נאָטאַרען אונד פריוואטען.

זעלבסטבעפייכטונגס־מאשינען

מיט דאטום

זיעגעלאינשריפטען, שטיינגראַוירונגען, זאָ אויך האָכדרוק־זיעגעלפרעססען, ווערדען בילליגסט אנגעפערטיגט.

אדרעססע: KLASSOHN ANTAL

Budapest, IV. Kronprinzgasse 9.

איין־ אונד פערקויף

אללער גאטטונגען

לאָזע, רענטען, פריאָריטאַטס־אָבליגאציאָנען, פפאנדבריעפע, אקציען

אינדוסטריע־פאפיערע

גאָלד־ אונד זילבערמינצען, פרעמדער נאָטען עטצ.

א י י נ ל אָ ז ו נ ג פ אָ ן ק י פ אָ נ ס

פערקויף איטאליענישער ראָטהעקרייצ־לאָזע נעגויא נאך דעם טאנעסקורז.

דארלעהען אויף ווערטהפאפיערע

עסקאָמפטע אונד איינלעזונג געצאָגענער לאָזע אונד אָבליגאציאָנען

פראָמעססען צו אללען ציעהונגען.

בערזע־אויפטראָגע ציר קאסיאלסאנלאגע, וויא צו שפעקולאציאָנען ווערדען בייא וואהרונג שטרענגער דיס־קרעציאָן, קולאנט אונד רעעל אויסגעפיהרט.

אינפאָרמאציאָנען איבער אללע דאס באנק־, קאָממיססיאָנס־ אונד וועכסעלגעשאפט בעטרעפפענדען אנגעלעגענהיי־טען ווערדען בערייטוויללינגסט ערטהיילט.

M. WELTNER

Bank-, Commissions- und Wechslergeschäft.

Budapest, IV. Bez. Waitznergasse 27.

אנשטאלט ציר איינריכטונג אונד פער־זאָרגונג פאָן

סאָדאוואססערפאבריקקען

Dr. Eugen Wagner,

Budapest, IX., Soroksárergasse 96.

סאָדאוואססער־אפפאראטע, סיפאָנס, קינעל־קראבערלן, ענגלישע שיעפעל־ריירע, דאָלאָמיט, פריבטזאָפטע עטצ. מיט אויספיהרליכען פרייזליסטען ווירד גערנ: געדיענט.

H. LEIKAM's Wein u. Bierhalle.

„ZUM ALTEN FASSL“

Budapest, Andrassistrasse Nr. 30. Ekke Feldgasse.

בעעהרע מיך דען געעהרטען פ. ט. גאָסטען אויף מיינע בירגערליך איינגעריכטעטע ב י ע ר־ ה א ל ל ע אויפמערקזאם צו מאכען. שאָנסטע אויסזיכט אויף דיא בעלעבטע אנדראששישטראס־סע, דיא פיינסטען געטראָנקע: מ א ר צ ע ן־ אונד באָק־ביער אויס דער ש ט י י נ ב ר ו כ ע ר אקציענ־ביערברויעריי א ווערדען פערזאברייכט, אללערהאנד צייטונגען פאָרראטהיג. דיא בעססטע בעדיענונג פערזיכערט אונד אום צאהל־רייכען צושפרוך בישטעט: H. LEIKAM